

Музикознавчі Студії

ІНСТИТУТУ МИСТЕЦТВ ВОЛИНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ МУЗИЧНОЇ АКАДЕМІЇ
УКРАЇНИ ІМЕНІ П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО

Випуск 4

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ ІМЕНІ П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО

Музикознавчі студії
Волинського національного університету імені Лесі Українки – це нова функціональна
структурна одиниця ВНЗ, створена з метою підвищення якості освітньо-виховної та науково-дослідницької діяльності у галузі мистецтв та музичного професійного навчання.
Фондативними дисциплінами дослідницької та освітньо-виховної діяльності є: музикознавство, музична творчість та музичне мистецтво.

МУЗИКОЗНАВЧІ СТУДІЇ

ІНСТИТУТУ МИСТЕЦТВ
ВОЛИНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ТА
НАЦІОНАЛЬНОЇ МУЗИЧНОЇ АКАДЕМІЇ УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО

Збірник наукових праць

Випуск 4

Редакційно-видавничий відділ Волинського національного університету
імені Лесі Українки
Луцьк – 2009

3. Церковно-певческий сборник / [3-е изд.]. – Т. 1. – С-Петербург : Синодальная тип., 1903. – 186 с.
4. Церковно-певческий сборник. Задостойники. – С-Петербург : Синодальная тип., 1901. – 254 с.
5. Церковно-певческий сборник. Праздничные антифоны. – С-Петербург : Синодальная тип., 1903. – 287 с.
6. Церковные хоры. Песнопения Божественной Литургии / [4-е изд.; сост. А. В. Кастрорский]. – Ч. 2. – Петроград, 1915. – 232 с.

УДК 398.8(477)

*Віталій Охманюк (Луцьк),
асистент кафедри музичних інструментів
Волинського національного університету імені
Лесі Українки*

ЕТНОМУЗИКОЗНАВЧА (ЗБИРАЦЬКА) ДІЯЛЬНІСТЬ НА ТЕРІТОРІЇ ЧЕРКАСЬКОЇ ЗВЕНИГОРОДЩИНИ

У статті наводиться інформація про етномузикознавчу (збирацьку) діяльність, яка велася на території Черкаської Звенигородщини, починаючи із останньої чверті XIX ст.

Ключові слова: експедиція, етномузикознавча діяльність, збирання народних пісень, Черкаська Звенигородщина.

Віталій Охманюк

Этномузиковедческая (собирательская) деятельность на территории Черкаской Звенигородщины. В статье наводится информация об этномузиковедческой (собирательской) деятельности, которая велась на территории Черкаской Звенигородщины, начиная с последней четверти XIX в.

Ключевые слова: экспедиция, этномузиковедческая деятельность, собирание народных песен, Черкасская Звенигородщина.

Vitaliy Ohmanuk

To history of study of ethnomusicology activity on territory of Zvenygorodshchyna (Cherkasy area). In the article is pointed the information about ethnomusicology activity, which was conducted on territory of Zvenygorodshchyna (Cherkasy area). Author studies the situation, beginning from the last fourth of XIX century.

Key words: expedition, ethnomusicology activity, collection of folk songs, Zvenygorodshchyna (Cherkasy area).

Постановка наукової проблеми та її значення. Одним із цікавих, проте недостатньо вивчених в етномузикознавчому плані культурних ареалів, є Звенигородщина – самобутня місцевість Черкащини, край Тараса Шевченка та Олександра Кошиця, Агатангела Кримського та В'ячеслава Чорновола. У фондах Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського зберігається інформація та матеріали значної кількості експедицій, здійснених на Черкащину, починаючи із останньої чверті XIX ст. і до цього часу.

Формулювання мети та завдань статті. Метою нашої статті є розглянути стан етномузикознавчої польової роботи, що велася на території Звенигородського району Черкаської області. Завданнями: 1) здійснити коротку характеристику Черкаської Звенигородщини, вказавши основні географічні параметри даного регіону та ключові історичні факти; 2) прослідкувати інтенсивність, характер, якісні показники експедиційної роботи із запису творів народної музики, вказавши імена організаторів і учасників експедицій, та охарактеризувавши результати їхньої роботи.

Виклад основного матеріалу й обґрутування отриманих результатів дослідження. Звенигородський р-н Черкаської області був утворений 12.04.1923 р. постановою 2-ї сесії ВУЦВК 7-го скликання [1]. Територія Звенигородського району знаходиться на Правобережжі, в центрі Черкащини, у лісостеповій фізико-географічній зоні, в межах Придніпровської височини. Рельєф – пологохвилястий, розмежований ярами та балками, долинами річок. Основні річки – Гнилий Тікіч, Шполка, Вільшанка. Населених пунктів – 40, в т. ч. – 39 сіл.

Історія Звенигородщини сягає сивої давнини. Археологічні знахідки на території району свідчать про існування тут поселень ще за часів кам'яного віку. В результаті розкопок 1996 р. Великого Рижанівського Кургану було знайдено унікальне за останні 160 років поховання скіфської доби, вік якого майже дві з половиною тисячі років. На території району є також сліди трипільської (с. Вільховець, Багачівка, Козацьке, Стара Буда, Стецівка, Чичиркозівка) і черняхівської (с. Ризине, Водяники, Моринці) археологічних культур.

У минулому районний центр Звенигородка була значним укріпленим містом із обнесеним частоколом замком. Під час навали монголо-татар місто було зруйноване. Перша літописна згадка про місто Звенигород датуєть-

ся 1394 роком. У середині XVI ст. Звенигородщина потрапила під владу Речі Посполитої. На землях району прокотилося повстання, відоме під назвою Коліївщина. У 1793 р. Звенигородщина в складі Правобережжя увійшла до складу Російської імперії.

7 січня 1954 р. Указом Президії Верховної Ради СРСР утворена Черкаська область в її сучасному складі. До неї увійшли три міста обласного підпорядкування – Черкаси, Сміла, Умань і 30 районів Вінницької, Київської, Кіровоградської та Полтавської областей.

Початок фіксації мелодій народних пісень на території, що належить сучасній Черкаській області, відноситься до останньої четверті XIX ст. Цей процес був започаткований видатним українським фольклористом, етнографом П. Демуцьким [10–17]. У фондах Інституту мистецтвознавства знаходяться його записи 1885–1926 рр. Це великі за обсягом матеріали (близько півтисячі аркушів), що містять пісні з мелодіями та без мелодій – родинно- побутові, чумацькі, козацькі, жартівливі, колискові, про панщину, балади тощо.

У 1920-х рр. справу, започатковану П. Демуцьким, продовжили збирачі фольклору нового покоління. Зокрема у 1918–1919 рр. мелодії обрядових, родинно-побутових, дитячих та ін. пісень були записані М. Добровольським [20]; у 1923 р. – родинно-побутові, чумацькі, жартівливі – В. Бафталівським [4]; у 1925–30 рр. деякі родинно-побутові пісні – А. Бабієм [3]; у 1918–1925 рр. – мелодії побутових пісень – А. Куфрицькою [24].

Окремо у цьому контексті необхідно згадати записи М. Гайдая [8–9] – щедрівки, чумацькі, балади, весільні, родинно-побутові і ін., зроблені у 1919–1928 рр. та кілька записів ліричних пісень, здійснених Г. Веръовкою [7] у 1927 р.

Подальше продовження збиранської роботи у Черкаській області відноситься вже до післявоєнного часу. У 1952 р., наприклад, масштабна експедиція в села колишньої Київської, а тепер Черкаської області – Гусакове, Козацьке, Лебедин, Веприк, Старосілля, Товмач, Шишаки – була організо-

вана і проведена *Л. Ященком* [37]. Зібрані ним записи народних пісень включали – родинно- побутові, про кохання, тяжке життя за нелюбом, про вдову, жартівливі, колискові, соціально- побутові, чумацькі, весільні, петрівки, радянські, сучасні, часів Великої Вітчизняної війни, про колгоспне життя, про воз’єднання України з Росією і т. п. (усього – 227 арк.). Він же був учасником експедиції, організованої у 1955 р. (14.10–2.11), в якій працювали разом з *Г. Дзерою та О. Правдюком* [19]. Експедиція була проведена в с. Охматів Жашківського р-ну. Наслідком її стали записи ліричних пісень, частівок, приспівок, колядок і ін. творів (усього – 148 с.).

У 1956 р. на території області збиральку роботу проводив *Д. Косарик* [23], експедиція якого називалася „Слідами Звенигородсько- Таращанського повстання проти німецьких окупантів 1918 р.”

У 1958 р. на території області працювала фольклорно- етнографічна експедиція у складі *А. Гуменюка, І. Березовського та В. Спінатьєва* [18], у 1959 р. – *О. Правдюка, Т. Грудзинської, В. Спінатьєва* [27]. Результатом стали записи низки танців, пісень, загадок, прислів’їв, лічилюк, частівок, казок, анекdotів і т. ін. 1958 р. (усього – 173 с.). У 1961 р. в області працювала експедиція у складі *Матвієнка, Самохвалова, Гоголєва* [26] (записи – 77 арк.). Можна сказати, що певним підсумком вищевказаної роботи стала експедиція, організована *О. Правдюком* [28] у 1962 р., в результаті якої було записано багато народних пісень на слова *Т. Шевченка*. Як наслідок *О. Правдюком* були опубліковані збірники „Народні пісні на слова Тараса Шевченка” (1961 р.), „Пісні Великого Кобзаря” (1964 р.), а також монографія „*Т. Г. Шевченко і музичний фольклор України*” (1966 р.).

У 1970 р. у області працювали експедиції у складі *В. Бойка, І. Березовського, О. Правдюка, А. Кінька* [5 – 6], а у 1973 р. – у с. Прохорівка Каневського р-ну – експедиції у складі *С. Устоміна та Г. Несена* [31]. Проте в цілому необхідно відзначити помітну тенденцію згортання збиралькою роботи в регіоні. Лише через тривалий період, у 2000 р., обряди, пісні, вірування, розповіді на території Манківського р-ну Черкаської обл. збирала *Н. Федорович* [32].

Що стосується власне записів, зроблених на території сучасного Звенигородського р-ну, то відомо, що у 1870 рр. у Кирилівці записував народні пісні племінник *Т. Шевченка*. Це зібрання (без мелодій) під назвою „Зборник малоросійських пісень” нині зберігається у фондах Інституту літератури ім. Т. Шевченка НАН України [2]. У 1880 рр. народні пісні Звенигородщини, пізніше частково поміщені у працю „Звенигородщина з погляду етнографічного і діялектологічного” (1928 р.), збирал *А. Кримський*. У 1890 рр. саме тут перші свої фольклористичні записи зробив *О. Кошиць* (с. Тарасівка).

Згідно інформації відділу рукописів ІМФЕ ім. М. Т. Рильського у 1923–28 рр. на території Черкаської Звенигородщини працював Музично-етнографічний гурток Гусаківської райтрудшколи, очолюваний *С. Середенком та Є. Савранем* [29–30]. Його учасниками були записи соціально- побутові та інші ліричні пісні в с. Вільховець, Гусакове та ін. населених пунктів району. У 1927 р. були зроблені записи *В. Харківа* [34–35] (в т. ч. від Маламужа з с. Кирилівки).

У 1957 р. експедиції в села Лисянка, Кирилівка, Вишачів були організовані *Л. Ященком і З. Василенком* [36]. Вони здійснили записи родинно- побутових, пісень про кохання, сучасних, про колгоспне життя, часів Великої Вітчизняної війни, російських, жартівливих та ін.

У 1960 рр. дві експедиції на батьківщину Шевченка були організовані *А. Кіньком* [21–22]; у 1963 р. – експедиція „Подорож у Шевченків край” – с. Шевченкове, Моринці, Будище, у 1970 р. – експедиції „Фольклор Шевченкового краю” та „Подорож на Звенигородщину та Богуславщину”, протягом яких були зібрані перекази, розповіді, пісні.

У 1968 р. була проведена експедиція, організована студентами Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка „Фольклор Шевченкового краю”, в якій взяли участь *В. Лисиця, Б. Жолдак, В. Іванисенко, В. Лисий* [25] і ін.

КРАСЗНАВСТВО

У 1983 р. в сс. Стеблів та Корсунь Шевченківського р-ну Черкаської обл. збирацьку роботу проводив О. Чебанюк [35].

У 1985 – 1989 рр. у сс. Моринцях та Шевченкове (колишня Кирилівка) працював волинський етнограф та фольклорист О. Ошуркевич [2]. Як результат був виданий збірник „Пісні Шевченкового краю” (2006 р.), метою якого було показати реальний сьогоднішній стан традиційного пісенного репертуару батьківщини Т. Шевченка, представити якомога ширше пісенні зразки, які перебували в колі життєвих і творчих інтересів Т. Шевченка, за свідчiti зв’язок – прямий чи опосередкований – сьогоднішніх записів з багатовіковою пісенною традицією. На магнітофонну стрічку було записано 440 зразків – з мелодіями, варіантами, локальними особливостями. Записи було зроблено від 50 виконавців у віці від 15 до 83 років.

Здійснивши короткий огляд експедиційної діяльності, що велася на території Звенигородського р-ну Черкаської обл. протягом близько ста п’ятдесятирічного періоду, необхідно відзначити:

- 1) вкрай нерівномірний характер експедиційної роботи на цій території, зумовлений об’єктивними історичними та економічними обставинами;
- 2) переважання у записах лірики, творів баладного жанру, тобто новітніх пластів народної творчості, натомість значно менший відсоток записаних календарно-обрядових, архаїчних наспівів;
- 3) великий внесок у збирання етномузичної спадщини Черкаської Звенигородщини зробили такі збирачі народних пісень як Л. Ященко, З. Василенко, А. Кінько, О. Ошуркевич.

Список використаних джерел

1. Білецький Ф. Ф. Вічний подзвін Звенигорода: нариси з історії Звенигородського району / Білецький Ф. Ф. – Звенигородка : [б. в.], 2003. – 186 с.
2. Пісні Шевченкового краю / [записи, впорядкування і примітки О. Ошуркевича]. – Луцьк : Вид-во Волин. обл. друк. – 2006. – 382 с.

Матеріали відділу рукописів Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України

3. Бабій А. Народні пісні (з мелодіями) / [Родинно-побутові, ліричні пісні. Записано на Київщині, Чернігівщині, 1925–1930 рр.] / Бабій А., ф. 6–4, № 147, рукописи, 34 арк.
4. Бафталівський В. Народні мелодії / [пісні родинно-побутові, чумацькі, ліричні, жартівліві. Записано на Поділлі, Волині, Київщині, Херсонщині, 1923 р.] / Бафталівський В., ф. 6–4, № 142, рукопис, 54 арк.
5. Бойко В. Г. Експедиційні матеріали / [рукописні та магнітофонні записи пісень, їх розшифровки, проведені під час експедиції до Дніпропетровської, Київської та Черкаської обл. (18.05.70–6.06.79)] / Бойко В. Г., Березовський І. П., Кінько А., ф. 14–5, № 416, 416а, рукопис, 147 арк., ф. 14–10, № 1165, 1175, 1176.
6. Бойко В. Г. Експедиційні матеріали / [рукописні та магнітофонні записи пісень, їх розшифровки, проведені під час експедиції до Дніпропетровської, Київської та Черкаської обл., 1970 р.] / Бойко В. Г., Березовський І. П., Правдюк О. А., ф. 14–10, № 416, 416а, магн. плівки, ф. 14–10, № 1155–1164.
7. Версьовка Г. Пісні з мелодіями / [ліричні пісні. Записано на Чернігівщині, Київщині, 1927 р.] / Версьовка Г., ф. 6–4, рукопис, 7 арк.
8. Гайдай М. Запис народних пісень на Вкраїні / [пісні з мелодіями. Щедрівки, чумацькі пісні, пісні-балади, весільні та ін. Записано на Поділлі, Волині, Чернігівщині, Полтавщині, Київщині, Харківщині, 1919–1927 рр.] / Гайдай М., ф. 6–4, № 121.
9. Гайдай М. Пісні з мелодіями – обрядові, родинно-побутові, ліричні / [матеріали, зібрані на Київщині, Полтавщині, Чернігівщині в 1925–28 рр.] / Гайдай М., ф. 6–4, № 124, рукопис, 47 арк.
10. Демуцький П. Другий збірник пісень П. Д. Демуцького (з мелодіями) / [матеріали записані на Київщині, Полтавщині, 1885–1925 рр.] / Демуцький П., ф. 6–к Дем., № 1, рукопис, 386 арк.
11. Демуцький П. Пісні (з мелодіями) / [записані на Київщині, Поділлі. 1913–1926 рр.] / Демуцький П., ф. 6–к Дем., № 4, рукопис, 72 арк.
12. Демуцький П. Пісні (з мелодіями) / [матеріали, записані на Київщині, Поділлі та в інших місцевостях, 1913 р.] / Демуцький П., ф. 6–к Дем., № 5, рукопис, 11 арк.
13. Демуцький П. Пісні (з мелодіями), мелодії / [матеріали, записані на Київщині, 1925 р.] / Демуцький П., ф. 6–к Дем., № 6, рукопис, 30 арк.
14. Демуцький П. Пісні (з мелодіями) / [матеріали, записані на Київщині] / Демуцький П., ф. 6–к Дем., № 7, рукопис, 37 арк.
15. Демуцький П. Пісні з мелодіями та мелодії пісень без текстів / [родинно-побутові, ліричні, чумацькі, козацькі, жартівліві, колискові, про панщину, пісні-балади тощо. Записано пісні та мелодії пісень на Київщині, Херсонщині та в інших місцях] / Демуцький П., ф. 6–к Дем., № 3.
16. Демуцький П. Пісні (без мелодій) / [зібрані на Київщині. окремі розрізнені матеріали] / Демуцький П., ф. 6–к Дем., № 10, рукописи, 62 арк.
17. Демуцький П. Українські народні пісні (без мелодій) / [матеріали записані на Київщині 1893–1917 рр.] / Демуцький П., ф. 6–к Дем., № 2, рукопис, 12 арк.
18. Гуменюк А. І. Матеріали фольклорно-етнографічної експедиції до Чернігівської та Черкаської обл. / [танці, пісні, загадки, прислів’я, дитячі лічилки, частушки, казки, анекdotи і т. д., 1958 р.] / Гуменюк А. І., Березовський І. П., Снітьєв В. Г., ф. 14–5, № 196, рукопис, 173 с.

19. Дзеря Г. Т. Матеріали фольклорної експедиції в с. Охматів Жашківського р-ну Черкаської обл. / [пісні, частушки, прислівки, колядки. 14.10–2.11.1955 р.] / Дзеря Г. Т., Правдюк О. А., Ященко Л. І., ф. 14, № 175, рукопис, 148 с.
20. Добровольський М. П. Пісні з мелодіями – обрядові, родинно- побутові, дитячі та ін. / [записи зроблені на Київщині, Чернігівщині, Поділлі 1918–1919 рр.] / Добровольський М. П., ф. 6–14, № 118.
21. Кінько А. М. Експедиційні матеріали / [зібрані під час відрядження „Подорож у Шевченків край” – с. Шевченкове, Моринці, Будилів Черкаської обл., 1963 р. Здано в 1969 р.] / Кінько А. М., ф. 14–5, № 411, машинопис, 50 ст.
22. Кінько А. М. „Подорож на Звенигородчину та Богуславщину” / [матеріали експедиції „Фольклор Шевченкового краю” (перекази, розповіді, пісні). Черкаська обл., Київська обл., 1970 р.] / Кінько А. М., ф. 14–5, № 412а, рукопис, 95 арк.
23. Косарик Д. М. Матеріали експедиції „Слідами Звенигородсько-Таращанського повстання” проти німецьких окупантів 1918 р. / [Черкаська обл., Київська обл., 1956 р.] / Косарик Д. М., ф. 14–5, № 246, машинопис, 8 арк.
24. Кудрицька А. Пісні з мелодіями побутові, ліричні та ін. / [записані на Київщині, Вінниччині, Поділлі, Чернігівщині, 1918 – 1925 рр.] / Кудрицька А., ф. 6–4, № 111, рукопис.
25. Лисиця В. Матеріали експедиції „Фольклор Шевченкового краю” / [зібрані студентами КДУ ім. Т. Г. Шевченка, 1968 р., Черкащина, 1969 р.] / Лисиця В., Жолдак Б., Іванисенко В., ф. 14–5, № 412, рукопис, 159 арк.
26. Матвієнко. Тексти пісень / [записані під час експедиції до Брестської, Волинської і Черкаської обл., 1961 р., 1962 р.] / Матвієнко, Самохвалов, Гоголев, ф. 14–5, № 348, машинопис, 77 арк., магн. плівки : ф. 14–10, № 914–916.
27. Правдюк О. А. Записи пісень / [зроблені під час експедиції в Черкаську, Київську та Полтавську обл., 1959 р.] / Правдюк О. А., Грудзинська Т. Є., Спінатьєв В. Г., ф. 14–5, № 288, рукопис, 97 арк. (2 бл.), магн. плівки ф. 14–10, № 691; ф. 14–10, № 706, Вх. № 2544.
28. Правдюк О. А. Експедиція до Черкаської та Полтавської областей по збору пісенного фольклору / [благато пісень на слова Шевченка, 1962 р.] / Правдюк О. А., ф. 14–10, № 921–924, ф. 14–5, № 349, рукопис, 20 арк.
29. Середенко С. Пісні з мелодіями / [записано в селах Звенигородського р-ну Київської обл., 1923–1925 рр.] / Середенко С., ф. 6–5, № 203, рукопис, 2 арк. (3–4 арк.)
30. Середенко С. Музично-етнографічний гурток при Гусаківській райтруда школі / [пісні з мелодіями соціально- побутові, ліричні. Записано в с. Вільховець та Гусакове Звенигородського р-ну Київської обл., 1928 р.] / Середенко С., Саврань С., ф. 6–4, № 163, рукопис, 11 арк.
31. Устомін С. В. Матеріали експедиції / [Черкаська обл. Каневський р-н, с. Прохорівка, 1973 р., ф. 14–5, № 446] / Устомін С. В., Несен Г. А., ф. 14–10, № 1327–1330, рукопис, ноти, 24 арк.
32. Федорович Н. Фольклорно-етнографічні матеріали / [зібрані – обряди, пісні, вірування, розповіді, Черкаська обл. Манківський р-н, 2000 р.] / Федорович Н., ф. 14–5, № 556.
33. Харків В. Мелодії / [матеріали, зібрані під час експедиції в Київську обл. 1927 р.] / Харків В., ф. 6–3, № 76.
34. Харків В. Мелодії / [матеріали записані в м. Київі від Маламужа з с. Кирилівка Вільшанського р-ну Київської обл.] / Харків В., ф. 6–4, № 161, рукопис, 15 арк.
35. Чебанюк О. Ю. Експедиційні матеріали / [магнітофонні плівки, тексти пісень, ноти, зібрані в с. Трушки Білоцерківського р-ну Київської обл. та с. Стеблів, с. Трушки Білоцерківського р-ну Київської обл.] / Чебанюк О. Ю., ф. 14–5, № 487, рукопис, 47 арк.; ф. 14–10, № 1579–1583.

36. Ященко Л. І. Записи народних пісень / [родинно- побутові, про кохання, сучасні, про колгоспне життя, часів Великої Вітчизняної війни, російські, жартівливі та ін.], проведенні під час експедиції до Черкаської обл. села Лисянка, Кирилівка – нині Шевченкове; до Київської обл. Обухівського р-ну с. Вишачів, 1957 р.] / Ященко Л. І., Василенко З. І., ф. 14–5, № 209, 42 арк.
37. Ященко Л. І. Експедиції в бувшу Київську, тепер Черкаську обл. [села Гусакове, Козацьке, Лебедин, Веприк, Старосілля, Товмач, Шишаки] – записи народних пісень родинно- побутові, про кохання, тяжке життя за нелобом, про вдову, жартівливі, колискові, соціально- побутові, чумазькі, весільні, петрівки, радянські, сучасні, часів Великої Вітчизняної війни, про колгоспне життя, пісня про воз’єднання України з Росією і т. д., 1952 р.] / Ященко Л. І., ф. 14, № 205, рукопис, 227 арк., 9 блокнотів.

